

Uniwersytet Szczeciński
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania

mgr Lidia Sokołowska

Streszczenie rozprawy doktorskiej

**METODY AKTYWIZACJI ZACHOWAŃ PRZEDSIĘBIORCZYCH
MŁODZIEŻY SZKOLNEJ**

napisanej pod kierunkiem
Prof. zw. dr hab. Igi Rudawskiej

Szczecin 2018

W niniejszej rozprawie doktorskiej podjęta została próba przedstawienia kierunków aktywizacji przedsiębiorczości uczniów szkół średnich oraz czynników ułatwiających bądź zakłócających spełnianie planów zawodowych młodzieży szkolnej. Promocja przedmiotów i działań rozwijających cechy przedsiębiorcze uczniów szkół średnich, pozwalająca im na lepszą orientację w realiach polskiej gospodarki rynkowej podczas planowania kariery zawodowej oraz zarządzania nią w sposób świadomy i odpowiedzialny staje się zadaniem priorytetowym na obecnym rynku usług edukacyjnych.

Celem głównym pracy była identyfikacja metod aktywizacji postaw i zachowań przedsiębiorczych uczniów szkół średnich wobec reform systemowych w polskiej edukacji i zmian obserwowanych na rynku pracy.

Realizacji powyższego celu służyła weryfikacja następującej hipotezy badawczej dysertacji: wykorzystanie metod aktywizacji przedsiębiorczości młodzieży szkolnej w istotny sposób wpływa na kreowanie jej postaw i zachowań, poprawiając tym samym jej pozycję na konkurencyjnym rynku pracy.

Metodyka założeń badawczych implikowała budowę autorskiego modelu badawczego oraz dobór odpowiednich zmiennych. Chcąc uzyskać szerszy kontekst badanego zagadnienia przeprowadzono wieloetapowe badania, stosując zasadę triangulacji metodologicznej, składającą się z triangulacji metod i triangulacji danych. Zastosowano pierwotne badania ilościowe i jakościowe jako metody komplementarne, wzajemnie uzupełniające się sposoby przedstawiające problem badawczy w jego wielowymiarowości. Posłużono się kwestionariuszami ankiet, które skierowano do określonego segmentu rynku, niebędącego dotychczas przedmiotem badań. Badania te można traktować jako początek dyskusji oraz systematycznych prac obejmujących swoim zasięgiem kolejne regiony i województwa, uwzględniające przy tym różne typy szkół średnich. Zaś poznania opinii strony podażowej zaangażowanej w proces kształcenia postaw i zachowań przedsiębiorczych uczniów uczących się w szkole średniej dokonano za pomocą kwestionariusza wywiadu IDI (Individual Indepth Interview).

Nadrzędny cel i sformułowana hipoteza badawcza rozprawy zdeterminowały strukturę pracy, która składa się z pięciu rozdziałów, wstępu i zakończenia.

W rozdziale pierwszym przedstawiono teoretyczne problemy kształtowania przedsiębiorczości jednostek ludzkich. Jego głównym zadaniem było zdefiniowanie pojęć występujących w kolejnych rozdziałach wraz z przedstawieniem czynników rozwoju przedsiębiorczości człowieka. Rozdział zaczyna się od przedstawienia różnorodnych definicji

już istniejących oraz istoty przedsiębiorczości, na tle których autorka zaproponowała własną definicję przedsiębiorczości skierowaną głównie do młodzieży oraz dopasowaną do ich sposobu postrzegania świata.

Rozdział drugi ukazuje znaczenie segmentu adolescentów dla rozwoju gospodarczego kraju. Począwszy od uporządkowania tradycyjnych i współczesnych teorii rozwoju gospodarczego kraju, poprzez czynniki rozwoju gospodarczego. Te ostatnie analizowano z uwagi na różne kryteria podziału, rolę kapitału ludzkiego we współczesnej gospodarce oraz społeczno-demograficzną charakterystykę segmentu młodzieży szkół średnich i pozycję przedsiębiorczego absolwenta na rynku pracy.

Rozdział trzeci zaczyna się od przeglądu wybranych koncepcji i narzędzi do pomiaru przedsiębiorczości oraz charakteryzuje metodykę realizacji założeń badawczych dotyczących podaży kompetencji oraz planów zawodowych uczniów szkół średnich w badaniach BAEL, PIAAC, GEM oraz PISA.

Rozdział czwarty przedstawia efekty badań empirycznych ukazując metody i narzędzia kształtujące przedsiębiorczość uczniów szkoły średniej. Rozdział kończy się przedstawieniem opinii uczniów i nauczycieli na temat metod i narzędzi promujących przedsiębiorczość młodzieży w szkole średniej.

Rozdział piąty zawiera różnorodne propozycje działań szkoły średniej mającej na celu wykształcenie przedsiębiorczego absolwenta oraz ukazuje edukację ekonomiczną jako determinantę ułatwiającą realizację aspiracji zawodowych młodzieży. W kolejnym punkcie przedstawiono analizę SWOT stosowania metod aktywizacji zachowań przedsiębiorczych uczniów szkół średnich, wyrażoną przez ten segment rynku, którego bezpośrednio dotyczy, uzupełnioną o opinie nauczycieli z różnym stażem pracy.

Podsumowując należy podkreślić, że uzyskane efekty poznawcze badania umożliwiły pozytywną weryfikację hipotezy badawczej pracy, zakładającej, że wykorzystanie metod aktywizacji przedsiębiorczości młodzieży szkolnej w istotny sposób wpływa na kreowanie jej postaw i zachowań, poprawiając jej pozycję na konkurencyjnym rynku pracy.

Zdaniem autorki, przygotowanie młodzieży do wejścia na obecny rynek pracy powinno być istotnym elementem edukacji szkolnej, wymagającym stosowania wielu różnorodnych metod i narzędzi kształtujących oczekiwane postawy i zachowania uczniów. W związku z tym należy rekomendować przeprowadzenie kolejnych, pogłębionych badań w tym obszarze.